

Підозрювачувач Мося

Олександр Мінович

Йосип Ількович, на прізвисько Мося – людина легка на підозру. Всіх підозріває, де тільки може. Ще б то: професія у нього така – більше десяти років був міліціонером. Правда, гаїшником, але все рівно позначилося.

Коли Мося підходить до когось, так і здається, що зараз питає: "А ви часом не употребляли?.. Шось од вас запашком іде...".

Що поробиш?.. Звичка... Вкорінилось за стільки років. Хоч тепер вже Мося не працює – вигнали. За що – невідомо. Цікаво: за що їх виганяють?.. За хабарі? – так ніби їхні всі беруть... За порушення якісь? – так тільки те й роблять, що самі порушують... От би запитати в когось...

Коли на селі щось станеться, Йосип Ількович – тут як тут. Відразу когось запідозрить. І то буде наполягати-стверджувати, заставить не сумніватися, наче сам був при тому, що відбулося, наче своїми очима бачив.

Покрали в сусідки картоплю невідомі злодюги, Мося відразу вказав на Гальку Курлику. На його думку тільки вона могла таке зробити. Адже бульбу на базарі – продає?.. Продає... Новий велосипед – купила?.. Купила... А ще ніколи поваги немає до колишніх працівників з органів. Насміхається... Яких ще потрібно доказів?.. Що ще треба доводити?.. І так все ясно.

У "закадичного" Мосіного друга – Вальки Чибуса – жінка гарна. Йде селом – наче на сцені виступає. Так і гляди – чоловіки в долоні плескати почнуть. Аби захват свій виразити.

Красиві жінки знають собі ціну. Навіть спиною чують захоптиві погляди на собі. Не йдуть, а пливуть. Тішаться від надмірної уваги. Щоб її, цю увагу, підсилити – одягаються як найкраще. У яскраве, привабливе. Таке, що вроду підкреслює, стан-поставу добре подає.

Томка Чибус рано вийшла за свого Вальку заміж. Не встигла натішитися дівочою красою. Тепер доганяє. Хизується вродою – дражнить і чоловіків, і жінок ревних.

Мосю теж подразнює. Завжди мріяв, аби в нього було все найліпше. І машина, і хата, і жінка. Щоб завидували. Чужа заздрість – цікава штука. Немов слава – пестить, гордістю вкриває... Підносить-возвишає... Робить, мовби сильнішим, мовби вибраним серед інших. Де в кого неначе мед по губам пливе, коли йому заздрять. Солодко стає.

А тут дружбан Валька – переплюнув. Таку красотку підхвativ. Куди там Мосіній жінці браться?.. І близько не можна поставити. Колишній міліціонер пробував клинки підбивати до Томи, аби привласнити найкраще, однак – нічого не вийшло. Отримав таку відмову – більше не хтілось "залипонюватися".

– До мене більше не лізь, – попередила Тамара колишнього гаїшника, – будеш приставати – жінці розкажу. І Вальці пожалуюсь. Він такого не подарує. Сам знаєш, який гарячий. Дивись, бо враз коротшим зробить.

Мося одстав, проте обіду затаїв. Не звик, щоб відшивали. Завжди брав те, до чого хапуча натура тяглася. Вирішив дружку Валіку очі "розкрити". Заразити підозрою, аби спати не міг. Знав: підозра – липуча, пристане-приліпне – не віддереш, не збавишся. Тільки б "докази" гарні знайти, тільки б у голову дружбану з ними залізти.

- Слухай, Валік... Ти хоч трохи дивися за своєю, чи ні?.. Хіба ж то мона таку класну жінку без догляду оставляти?.. Та за такою – дивитися й дивитися тре... Спати не лягати... Скільки-то спокуси за нею в'ється, скільки пропозицій, напевно, щодня приймає. Я, приміром, вже не один раз бачив, як вона з різними хлопцями на машинах роз'їжджає-катається. Шо в цьому доброго?

- Ладно-ладно... Не заморочуйся... Не турбуйся так за мене... Я своїй Томці вірю, наче собі. Вона на сторону не заверне...

- Береженого, як то кажуть... Все-таки постійно з хлопцями наодинці. Возьме й стрельне шось в її око. Правильніш – хтось. То ж молодість... Основний інстинкт – не хухри-мухри тибі...

- Шо ти за тих хлопців?.. Робота в неї така... Бухгалтером же працює, не касиром там чи прибиральницею. А це треба постійно: то в банк, то зарплату людям на робочі ділянки, то виручку зібрати... Того й підвозять... Без машини не обійдешся, ногами скрізь не встигнеш.

- А малюється чого... мов артістка київська?.. А вдівається, наче пава?.. Чого-чого?.. Знать хоче понаравитися комусь... Не тобі – заміть. А – комусь! Якомусь – комусь!.. Поняв?..

- Єрунда!.. Всі баби малюються... Всі хочуть подобатися... Шо тут такого?.. Не бачу в цьому нічого страшного.

- Не бачиш – то не бачиш... Однак... Знаєш, шо в Томки твєї на роботі не бухгалтерія, а бухгалантерея. Бухають вони там постійно і шмотки приміряють. Жінки... І твоя там... З чужими чоловіками... Молодшими за тебе... Крутять перед ними чим попало... Це – нормально?.. Тебе таке не займає?.. Не обходить?..

- Чого має обходити?.. Ну випивають часом... Обновки міряють... Шо тут такого?.. В чому ти побачив якесь не таке?.. З чоловіками?.. А з ким же їм пити, коли нагода трапиться, і коли чоловіки є в колективі?.. Самим, чи шо?.. В нас теж на роботі так само.

- Ну дивись-дивись... Моє діло попередити... Не хочу тибі бішого казати... Промовчу покуда.

Відійшовши од Валіка, Мося подумки вилаявся: "Бач, яка зараза! Нічому вірити не хоче... Хоч поліном бий по голові, аби послухав... Ну, нічо... Шось придумаєм".

Й таки придумав.

Став підкладати квіти до Тамариного вікна – наче від залицальників. Туди ж листи підкидати, в яких жінку нібито на побачення кличуть. Далі – більше: підговорив заздрісну Томчину колегу, щоб сороміцько про хлопців поговорила. Коли Валік буде недалеко. І щоб почув, мовби ненароком.

Спрацювало... Виявилось: Валік – не залізний. Таки пристала клята підозра. Хто б

зміг би опиратися такому?

Почув якось Мося: Чибус кричить на ціле село. Свариться зі своєю Тамарою. Розходився – в хаті мало місця було. Аж собака перелякано в будку забився. Навішав на жінку всіх кавалерів, яких знав-бачив. Такою ревністю пройнявся, що аж трясти стало. Лесть до розлучення не дійшло. Сказав: уб'є когось, як ще раз помітить, що біля жінки крутиться, або всякі листи-букетики буде посилати.

Прийшлося Тамарі кинути роботу.

Мося чув... Мося бачив... І радів... Добився свого.

Однак, мабуть, десь зверху йому цю підлість врахували. Зважили, напевно, що й так набрався вже бліх-гріхів на колишній роботі. Стало, мовби через верх іти. Наче вода кипляча з кружки збігати. Тому – відразу й відповідь прийшла. Довго чекати не прийшлося.

Обікрали колишнього міліціонера.

Коли крадуть у нас, простих людей, то воно якось не так прикро. А в міліціонера?.. Згодьтесь – яка то злість повинна брати. Хіба ж можна?.. То ж сьомою дорогою злодюги мають обходити... У сні пам'ятати: в кого можна, а в кого – ніз-з-зя!.. Чи то геть вже лиходії з рейок походили?.. Жодних правил не тримаються.

Навіть не думав наш Мося, що став всього лиш середньостатистичним обкраденим. Як майже всі – у нашому суспільстві.

Хто з нас може похвалитися, що не був ні разу об'єктом злодійства? В трамваї чи в автобусі, на виставці чи в магазині, з продірявленою сумкою чи вивернутою кишенею, по тюремному телефону чи листом-щастям з поздоровленням про виграну суму з багатьма нулями. Величезна армія злодіїв крутиться-вертиться біля нас. Так і хоче щось поцупити, щось відняти, принести нам болючу неприємність – бути обкраденим-обдуреним. Це ж, виходить – тисячі й тисячі обкрадених ледь не щодня. А за місяць... А за рік... Мільйони, напевно...

Це ж яка велика сума крутиться цим часом в якомусь гігантському "общаку". Яким величезним "податком" обкладає нас злочинний світ. Скільки грошей вносимо ми в його казну. Ой-йо-йой!

І наш Мося туди – "податки" сплатити. Правда, не грошиками, а курми. Так-так. Не почулося... Саме курми... Їх покрали зловмисники. Залізли вночі й забрали всіх до одної. І квочку. І півня. І рушницю мисливську, що "здуру" повісив в сараї на гвіздку. Почистив, а в хату, до сейфу, занести полінувався. Неначе спеціально крадіям виставив напоказ. Пряма – сказитися можна від такого.

Колишній міліціонер і дійсно мало не сказився. Пробрало його – місця собі не мав. Шаленів, аж зуби скреготіли, мовби на них піском потрусили. Казав: "Не я буду, а знайду паршивців... Не втечуть од мене далеко... Нюхом вчую... То ж хтось із наших – із сільських. Куди дінеться?.. Засвітиться... Але тоді вже хай пощади не жде... Ти бач: у міліціонера красти..."

Тепер: хто зустрічався Мосі на дорозі – мусив аж згинатися під його поглядом. Мовби рентгеном проходив, свердлом-буром дірявив, кудись всередину заглядав. Так і

знай враз питає, мов на допиті: "Це не ти часом мої кури й мою рушницю?.." Люди сахатися стали... На другу сторону вулиці переходити.

Односельцям навіть полегшало, коли Мося зібрався кудись їхати. Хоч трохи спочинку буде.

Колишнього гаїшника запросили підвищити статус. Здавалося б: як це зробити в його то стані – вигнанця з органів. Проте – ні. Виявляється можна. Якщо дурні гроші є і коли марнославство з тебе пре. Тоді, виходить, можна. Достатньо записатися в якесь таке собі товариство, яке під "лицарів" чи "козаків" вдає-шифрується. Яких розвелось тепер, неначе жуків-колорадів на колгоспному полі. Заплатиш добрі внески – і отримуй шикарний мундир-форму, папаху, шаблю, еполети. Ще й медалі на груди. Ще й звання високе. Навіть полковника можуть дати. Аби гроші. Далі фотографуйся на пам'ять і вивішуй свій портрет на видному місці. Аби гості в домі язиками цмокали, руками лізли торкнутися. Показуй медальки, шаблю й дивись, як завидючі очі на лоба лізуть. Тішся-веселися.

Як не спокуситися на таке, коли ти сержантіком числишся?.. Коли жодної зірочки на пагонах?..

Мося спокусився.

На цілих три дні домівку покинув. Щоб на всіх "мероприяттях" побувати. Щоб все було чин-чинарьом. І жінку рішив із собою взяти. Хтось же має бачити, як йому папаху будуть надівати, еполети пришпилювати.

На хазяйстві брата залишив. Аби доглянув, аби злодюги знов не посміли залізити.

Брат згодився, але так, щоб наїздами, бо у себе вдома теж мав роботи по шию. Обіцяв два рази на день навідуватися. На велосипед – раз-два і проскочить. Не так, щоб далеко. Коли що – знайде, як справитися.

Три дні пролетіли, немов зляканий кіт від собаки. Добре – не погане. Довго не тягнеться. В славі й почестях – Мося – додому. Однак, – припізнився в дорозі, світлого дня не хватило. Приїхав до себе вже в сутінках. Поставив машину в гаражі – трохи віддалік од будинку й рушив до хати. Коли підійшов до своїх воріт аж – гульк. Щось шмигнуло тінню повз паркан. Почало віддалятися. В голові завертілося: "Хто б це поночі?.. Кого це носить?.. Ах! Йокало мане! Крадій! Точно крадій! Знов щось поцупив!"

Мося вхвativ дрючка, який попався під руку й кинувся навздогін за злодієм. Думав: "Тільки б догнати гада, тільки не впустити, а там вже хай дожидає! За все отвітить!"

Зловмисник далеко не втік. Не дуже й спішив, видно не чекав погоні. Мося наздогнав його біля зарослого очеретом ставка і вперіщив скільки мав сили дрючком по спині. Чоловік гепнувся об землю мов повний мішок з плечей. Лиш встиг скрикнути-гекнути од болю. А далі засичав-закрутився, став стогнати й заїкаючись лаятися.

Мося черкнув сірниками і присвітив обличчя крадія.

– Тю-у!.. Брат?.. А ти ж мав велосипедом...

– А щоб тебе!.. Сліпаку недотесаний!.. Клятий пі-до-зру-ва-ччу-вач!..

Олександр Мінович